Çemberin Temel Elemanları

Çember: Düzlemde sabit bir noktaya eşit uzaklıkta bulunan noktalar kümesidir. Sabit noktaya **çemberin merkezi** denir ve O ile gösterilebilir. Eşit uzaklığa ise **çemberin yarıçapı** denir, r ile gösterilir.

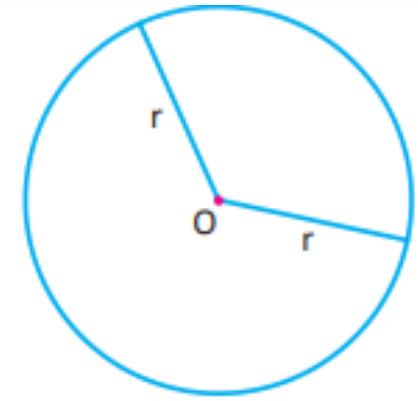

Çemberin herhangi iki noktasını birleştiren doğru parçasına **kiriş** denir.

Merkezden geçen kirişe **çap** denir ve en uzun kiriş çaptır. Çap R ile gösterilir.

Çemberin farklı iki noktasından geçen doğruya **kesen** denir.

Çemberle kesişim kümesi bir nokta olan doğruya **teğet** denir.

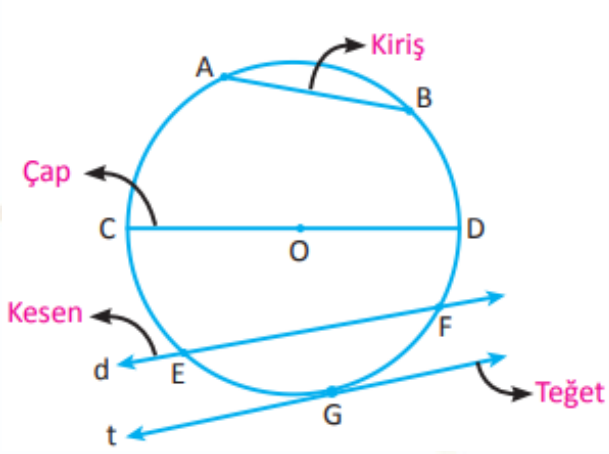

Çember üzerinde alınan iki farklı nokta arasındaki çember parçasına **yay** denir. Çember üzerinde P,Q,R,S noktaları verilmiş olsun. PSR yayı büyük yay, PQR yayı küçük yay olmak üzere d doğrusu çemberi iki yaya ayırır.

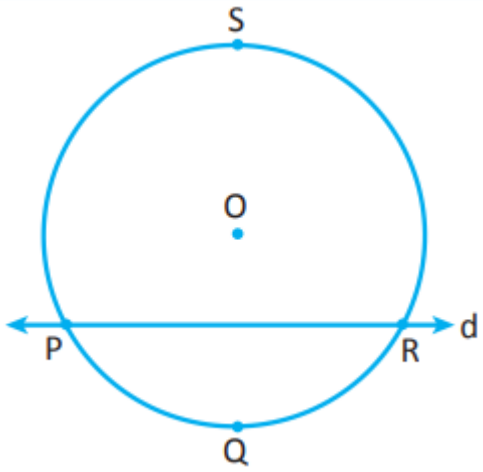

Betül Hoca
www.betulhoca.com

Çember ile İki Doğrunun Birbirine Göre Durumları

Aynı düzlemde bir d doğrusu ve Ç çemberi verilsin. [OH] ⊥ d olmak üzere çemberin merkezinin d doğrusuna uzaklığı |OH|=k olmak üzere d doğrusunun çemberin merkezine olan uzaklığına göre üç farklı durum olabilir:

1)

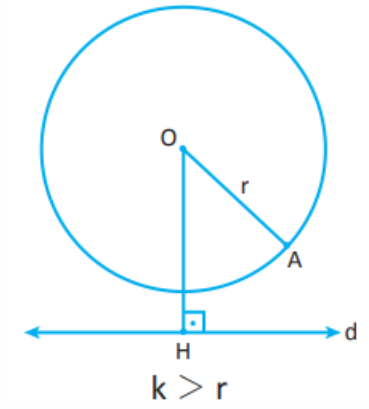

$k > r$

d doğrusunun çemberin merkezine olan uzaklığı yarıçapından büyüktür. Bu durumda doğru çemberi kesmez. Ç∩d=Ø olduğundan k>r olur.

2)

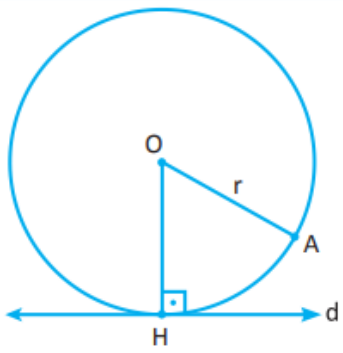

$k = r$

d doğrusunun çemberin merkezine olan uzaklığı yarıçapına eşittir. Bu durumda doğru çembere teğet olur. Ç∩d={H} olduğundan k=r olur.

3)

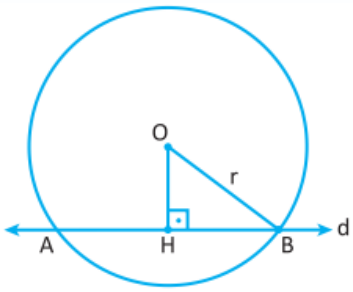

$k < r$

d doğrusunun çemberin merkezine olan uzaklığı yarıçapından küçüktür. Bu durumda doğru çemberi iki noktada keser. Ç∩d={A,B} olduğundan k<r olur.

Örnek1: Merkezi O(1,-3) ve r = 2 cm olan çember ve denklemi 2x -y +k = 0 olan doğru birbirine teğet ise k nın alabileceği değerler nelerdir ?

www.betulhoca.com

Çemberde Kirişin Özellikleri

- Bir çemberde kirişin orta dikmesi merkezden geçer.

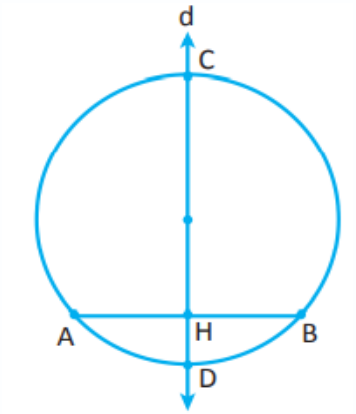

- Bir çemberde kirişin orta noktasını çemberin merkeziyle birleştiren doğru kirişe diktir. Merkezi O olan çemberde çizilen [AB] kirişinin orta noktası H ise [OH] ⊥[AB] olur.

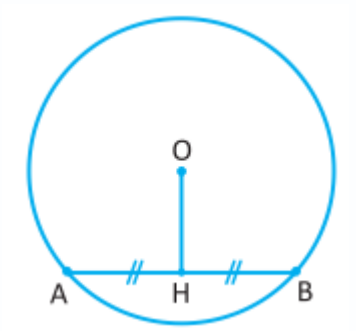

Örnek2: O merkezli bir çember çiziniz. [AB] kiriş olmak üzere [AB] üzerinden herhangi bir C noktası alınız. |AC|=15 cm, |CB|=5 cm, |OC|=$3\sqrt{5}$ olmak üzere çemberin çapını bulunuz.

- Bir çemberde eşit uzunluktaki kirişlerin çemberin merkezine olan uzaklıkları eşittir.
- Bir çemberdeki farklı iki kirişten merkeze yakın olan doğru daha uzundur.

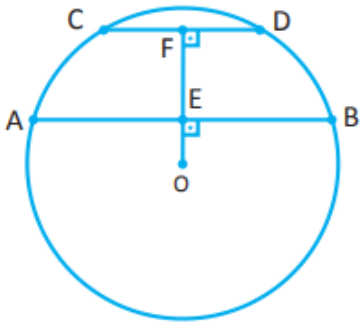

|OE|<|OF| ⇔ |AB|>|DC| olur.

Örnek3: Yarıçapı 8 cm olan aşağıdaki çemberde [AB] kirişinin çemberin merkezine olan uzaklığı, [CD] kirişinin merkeze olan uzaklığından daha kısa ise |CD| nin alabileceği değerleri bulunuz.

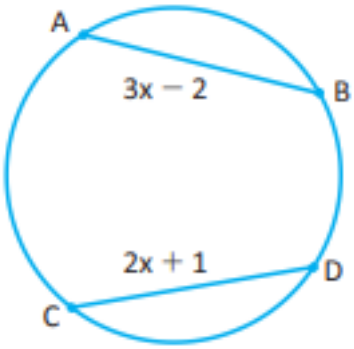

Örnek4: Merkezi (-3,-2) , yarıçapı 3 cm ; merkezi (4,2) , yarıçapı 1 cm ; merkezi (2,0) , yarıçapı 2 cm olan çemberlerin 5x-12y+11=0 doğrusuna göre konumlarını inceleyiniz.

Örnek5: Şekilde verilenlere göre |AB| uzunluğunun 2 fazlasını bulunuz.

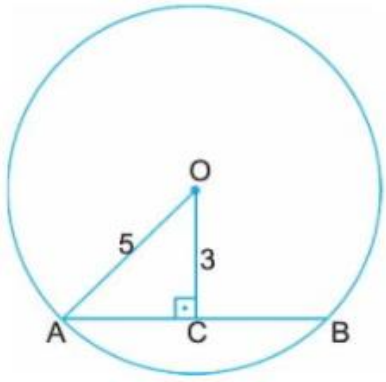

Örnek6: Şekilde verilenlere göre |OP|=x kaç cm'dir ?

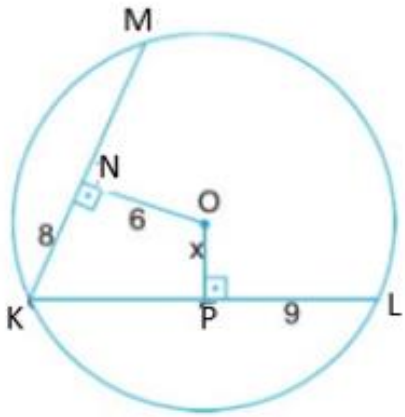

Örnek7: Şekilde verilenlere göre A noktasından geçen en kısa kirişin uzunluğu ile çapın uzunluğu toplamı nedir ?

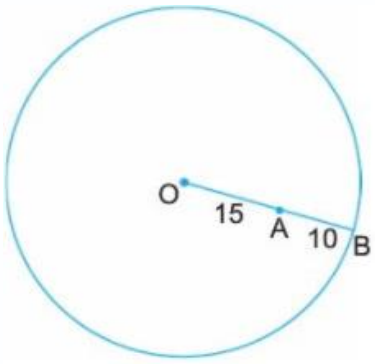

Betül Hoca
www.betulhoca.com

Örnek8: Çemberin yarıçapını bulunuz.

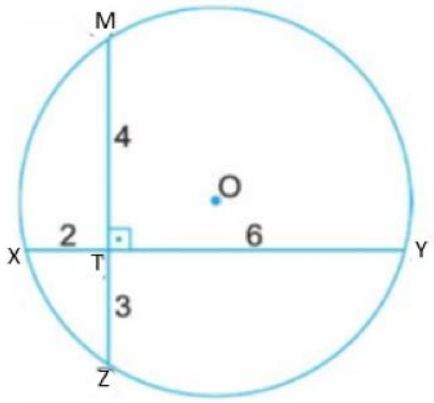

Örnek10: |ZM|+|ZY| uzunluğunu bulunuz.

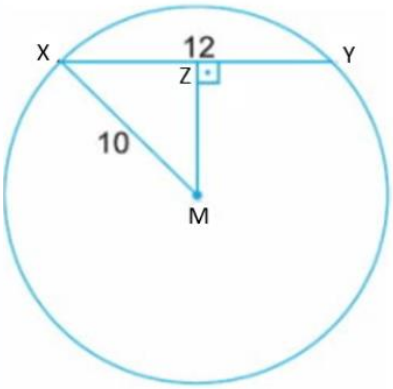

Örnek9: |KL| uzunluğunu bulunuz.

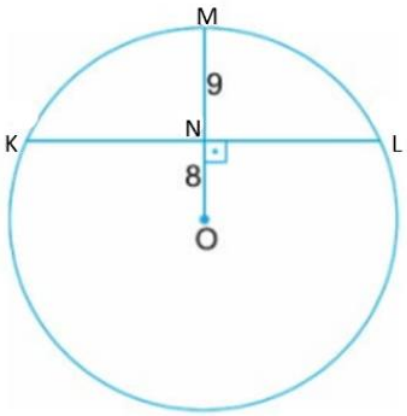

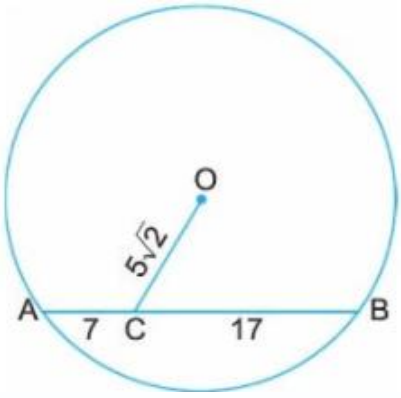
Örnek11: Şekilde verilenlere göre çemberin çapını bulunuz.